

Väitös käy monen myllyn läpi

Tapio Tervämäki arvioi väitöstyötäni *Vallanvaihdon muuttuva kuva* (2015) *Tieteessä tapahtuu* -lehdessä (5/2016). Tervämäki on poiminut tutkimukseni yhdestä luvusta, joka käsittelee presidentti Urho Kekkosen terveydentilan kuvauksia, pienen pieniä yksityiskohtia tehden sitten omat, täysin uniikit johtopäätöksensä. Tervämäen huomiot menivät niin pahasti ohi maalin, että pyrin seuraavassa selvittämään sitä toimintaympäristöä, missä Tervämäki on kirjoituksensa tehnyt. Analyysini D. C. Wattin typologian toimivuudesta väitöksessäni vaatii oman artikkelinsa.

Väitöstyöhöni tutustui jo ennen esitarkastusta useampi ansioitunut lähihistoriaan erikoistunut professori. Yksikään heistä ei tuonut esille palautteessaan Tervämäen mainitsemia asioita. Esitarkastuksessaan Tervämäen väitöksestäni nyt löytämiini virheisiin ei kiinnitetty mitään huomiota. Muuta palautetta tietysti tuli runsaasti, ja huomioin ne sorvatessani tutkimukseni seuraavaa versiota. Ennen väittelylupaa oikein kerjäsimme väitökseni ohjaajan kanssa mahdollisimman kriittistä palautetta käsikirjoituksestani, jotta allekirjoittanut saisi eväät seuraavan version työstämiseen. Toiselta esitarkastajaltani tulikin sähköpostissa hyödyllinen, mutta kovasti työllistävä kriittinen palaute.

Olin aiemmin, joskus vuosina 2012–13, saanut mittavan palautteen myös nyt väitökseeni, lähes kaksi vuotta väittelyn jälkeen, aggressiivisesti suhtautuvalta Tervämäeltä. Yritin saada ohjauksen avulla kaiken irti Tervämäen palautteesta siinä kuitenkin onnistumatta. Wattin typologiaan Tervämäki suhtautui vihamielisesti. Hän viimeisteli samaan aikaan omaa 1990-luvun alussa aloittamaansa tuskallista väitöskirjaprojektiaan vuoden 1961 noottikriisistä. Tervämäki oli yrittänyt istuttaa Wattin typologiaa myös oman tutkimuksensa metodiseen hetteikköön huonoin tuloksin. Toisaalta hän myös jossain vaiheessa kertoi puhelimesta sen toimivuudesta metodina tiettyssä ongelmanasettelussa. Olin kuulevinani jopa pientä ylistystä Wattin typologiaa kohtaan. Tervämäki näki siis valtavan vaivan palautteessaan allekirjoitaneelle ja kiitänkin liseniaatti Tervämäkeä tästä väitöskirjani esipuheesta.

Tervämäki syyttää väitöskirjani kritiikissä minua ristiriitaisuuksista, mutta osoittaa itse syyllistyvänsä ristiriitaisuuksiin Wattin typologian suhteen. Aiemmin Tervämäessä havaitsemani vihreän valon pilkahdus Wattille palaakin nyt kirkkaan punaisena hänen metodiohjeissaan. Mielestäni Tervämäen fanaattisen purkauksen ajankohta ja foorumi on huonosti valittu. Oikea paikka tällaiselle syytöryöpylle olisi ollut väitöstilaisuuteni tammikuussa 2015, jonne olin hänet kutsunut. Paikalle Tervämäki ei koskaan uskaltanut.

Toimimatta koskaan missään opetus- tai ohjaustehtävissä yliopistolla hän katsoo asiakseen kirjoittaa, ettei työtäni olisi pitänyt hyväksyä. Ammatti-ihmiset arvioivat väitökseni toisin, arvosanaksi tuli *magna cum laude*. Arvosanaani päädyttiin yksimielisesti. Toisin oli Tervämäen triviaaliteetteja sisältävän ja sekavan noottiselvityksen kohdalla. Sen hyväksyminen tapahtui eripuraisuuden vallitessa ja siirtyi syksyiltä pitkälle seuraavalle vuodelle.

Tervämäen väitökseeni kohdistamassa purkauksessa heijastuukin selvästi hänen henkilökohtaiset metodiset harhansa, jotka liittyvät hänen viivästyneeseen opinnäytetyöhönsä. Pikkutarkkaa turhamaisuuttaan hän purkaa puuttumalla väitökseni joihinkin jakoviivavirheisiin, jotka ovat syntyneet painossa. Tervämäki ei ole selvästikään käsitellyt Wattin typologiaa siten kuin ammattitutkijat sen ymmärtävät.

RISTO HAUVONEN

Kirjoittaja on valtiotieteiden tohtori.

